

HONVÉD.

Megjelenik e' lap vasárnapot kivéve minden este, féliven. Tartalmát teszik a' főhadivezérség hivatalos közleményei, irányczikkek, bel- és külföldi hírek.
Hirdetmények a' szokott díjért vétetnek fel.

HIVATALOS ROVAT.

Nemzeti gyűlés.

Országos határozat az urbéri kárpótlás végrehajtásáról.

1-ső Fejezet. Kárpótlási összegek kiszámításáról.

1. §. A' kárpótlás kiszámításánál főtekinet levén, hogy az mielőbb végrehajtható legyen, a' részletes becslés mellőzésével általános osztályzatok alapittatnak.

A' legmagasb osztályba eső egész telekért 700, az utolsó osztályba eső egész telekért 300 frt. kárpótlás fog fizettetni.

2. §. A' százas és ötvenes számok képezvén az osztályokat, következő 9 osztály alapittatik meg: 1-ső osztály 700 frt, 2-dik 650, 3-dik 600, 4-dik 550, 5-dik 500, 6-dik 450, 7-dik 400, 8-dik 350, 9-dik osztály 300 frt.

3. §. Ezen kulcs szerint a' megyék, azok egyes vidékei 's helységei osztályozásával, ugya' kárpótlás végrehajtásával, a' képviselőház által választandó két, 's a' főrendek által választandó egy, összesen három tagból álló választmány biztatik meg, mely e' célra szükséges segédszemélyzettel fog elláttatni.

4. §. Az országos választmány kézhez vevén minden országos összeírásokat és statistikai segédadatokat, az ország minden hatóságait, ha a' körülmény ugy kívánja, vidékeit 's illetőleg közsegeit a' második §. szerinti osztályokba sorozza.

5. §. Az illető hatóságok, minekelőtte még az ország vidékei osztályozatnának, azonnal összeírják a' hatóságban létező urbéri telkek számát 's azoknak birtokosait, ellátván a' 7. §. szerinti észrevétellel. Mely összeírások az országos választmányhoz felküldetvén, ha észrevétel-nélkülieknek taláttatnak, a' kárpótlás az illető birtokosoknak az osztályok szerint azonnal utalványoztatik.

6. §. Azon birtokosok, kik az urbéri összeírásokban foglalt, 's e' szerint az illető hatóságok által felterjesztett jegyzék szerinti telkek számánál nagyobb számú telkeket birtak, — a' telkek számát 's minőségét hiteles alakban kimutatásba foglalni, 's az országos választmányhoz a' hatóság útján felküldeni kötelesek. Ha a' kimutatás alaposnak taláttatik, az osztályzat szerinti kifizetés azonnal utalványoztatik.

7. §. Ott, hol az urbéri szolgálatok és kilenczed fejében pénzfizetés örökös szerződés útján volt behozva, 's ezen összeveg huszszorozva kevesebbet tenne, mint az osztály szerint meghatározott egész telki váltásdíj: ezen szerződési kulcs szerint fog a' kárpótlás eszközlésbe vétetni. — Ennélfogva az ily eseteket az illető hatóságok a' felterjesztő összeírásokban különösen kijegyezendik.

8. §. A' házas zsellérek kárpótlásánál alapul szolgálанд az urbérlig meghatározott 10 kr. gyalognapszám-váltásdíj. — Ennélfogva füstpénzzel együtt egy zsellérért 80 ft. kárpótlás adatik.

9. §. A' házatlan zsellérekért semmi kárpótlás nem adatik.

10. §. Ha a' zsellérek a' ház-és belső telki birtokon kívül nem pusztán ideiglenes szerződésen alapult majorsági földeket is birtak, 's ezektől rendes napszámot teljesítettek: az illető földesurnak álland kötelességében, mind a' szolgálatok, mind zsellérek által birt földek menyynységét hiteles összeírás által kimutatni. — Mely esetben a' helybeli urbéri illetőség aránya szerint fognak ezen a' zsellérek által birt földek kármentesítetteti.

11. §. Mintán az eltörölt szőlődezmának kárpótlása, az országos határozat értelménél fogva, nem az adott dézma és annak értéke, de a' dézmált szőlőföld értéke után fog létesítetteti: a' szőlőföldek kárpótlására nézve is osztályok alapittatnak meg; még pedig az első osztályu szőlőföld kárpótlási összevegeül 30, az utolsó osztályunak 15 frt. alapittatik meg.

12. §. Ennélfogva következő 4 osztályok lesznek:

1-ső osztálybeli szőlő holdjáért	30	frt.
2-dik	25	—
3-dik	20	—
4-dik	15	—

13. §. Az országos választmány, kézhez vévén minden segédadatokat, ezen osztályzatok szerint az ország minden szőlőtermő vidékeit osztályozandja.

14. §. A' volt dézsmabirtokosok hiteles alakban összeiratják a' dézsmás szőlők birtokosait, és a' dézmált szőlők kiterjedését. Ha felmérések nem léteznének, összeiratik a' szőlők kapásszáma, ezután felvételik, hogy egy 1200 négyszög öles holdra hány kapás esik.

15. §. Az országos választmány minden szőlőtermő vidékbe küld biztosokat, kik ezen összeírásokat megvizsgálják, 's kijegyzik egyenkint azon szőlők kiterjedését, melyek $\frac{1}{4}$ telkes, vagy ennél kisebb illetőségű és 500 ft. ingatlan értékénél kevesebbet bírók által bíratnak. Az ezen összevgre eső váltságdíjt tisztába hozván, az eképelkészült összeírást a' választmányhoz felküldik... A' választmány, ha az összeírás észrevétel nélküli, a' kifizetést utalványozza.

16. §. Azok, kik az országos határozat értelménél fogva a' váltságdíjt fizetni tartoznak, a' volt dézsmabirtokossal a' kifizetés határideje felett egyezkednek, 's a' mikori fizetés 's az üdöközi 5 száztóli kamatok iránt szerződést kiadni kötelesek. Azonban 16 évnél hosszabb időre kifizetést halasztani nem lehet. Ha az egyesség nem sikerülne, a' volt dézsmabirtokos a' f. évi 5 % kamatokot, és az összeg $\frac{1}{10}$ részét szóbeli per útján megveheti.

17. §. Ha az ily szőlő birtokosa időközileg változnék is, ezen tartozás magán a' szőlőn fekvőnek tekintetvén, terheli a' szőlő jövődöbeli birtokosát.

18. §. Egyes határok vagy vidékek kárpótlással tartozó birtokosai egyesülvén, folyamodhatnak a' rövid időn felállítandó hipoteka-bankhoz a' váltságdíj kölcsön-adása végett; mely esetben az intézet szabályai által megkívánt feltételeket teljesíteni tartoznak.

19. §. A' kivitelnél előadható kérdések elintézésével, az országgyűlés meghatalmazásából, az országos választmány bizatik meg.

III. Fejezet. A' kármentesítési összegek kifizetéséről.

1. §. A' mint valamely birtokos követelése tisztába hozatott, a' bizottmány a' kifizetést a' pénzügyministeriumnál utalványozza.

2. §. A' pénzügyministerium részéről a' kifizetés történik:

a) 5 száztólit kamatozó állományi adósságlevelék,

b) a' kisebb összegeknel rendes forgalmi jegyek,

c) végre állományi, kezelés alatt levő alapítványoknak tartozó birtokosok adósságai leszámítása által.

3. §. Ennélfogva az állomány kiadand állományi adósságleveléket, melyek 100 — 200 és 1000 forintnyi menynységűek lesznek, 5 száztólit kamatoznak, e' végre fél éves kamatszelve nyekkel láttatnak el, évenként egy száztóli törlesztés által váltatnak be, egyenkint 's számszerint az állományi adósságok nagy könyvébe beíratnak.

4. §. Ezen 5% adósságlevelék a' pénzügyminister által, a' bizottmány ellenjegyzése mellett adatnak ki, 's az illető birtokosnak, ki kárpótlás fejében nyerendi, nevével láttatnak el.

5. §. Minden hitelezők az állomány által kiadandó kamatozó jegyeket egész névbéli értékükért elfogadni kötelesek.

6. §. Ezen 5% állományi adósságlevelék nemcsak a' közigazgatás és katonaság közbeni cautionok letételénél elfogadtatnak, hanem a' bérbe adott kincstári javak vagy javadalmak haszonbéri összegei egyenesen 's kirekesztőleg csak ily statuskötelezvényekkel lesznek fizetendők, 's az ily módon bejövendő értékjelek, valamint szinte a' kincstári 's közalapítványi javaknak §§. szerinti eladásából bejövendők, a' rendes törlesztés által beváltott jegyekkel együtt évenként megsemmisíteni, 's az állomány adóssági nagy könyvből szám szerint kijegyeztetni fognak.

7. §. A' 2. §. b) pontja szerinti kisebb összegeknek forgalmi jegyekkel kifizetése végett felhatalmazatik a' pénzügyministerium 18 millio öszvegig e' célra kamatlan pénzjegyeket kibocsátani.

8. §. Ennélfogva mindazon kármentesítendő birtokosoknak, kiknek összes kárpótlási követelésük 2000 frtot meg nem halad, szabadságukban álland állományi kötelezvények helyett papirospénz általi kifizetést kívánni.

9. §. Mindazonáltal megjegyeztetik, hogy a' kamatlan pénzjegyeknek e' célra leendő használata csak akkint engedtetik meg, hogy a' kamatlan pénzjegyek kibocsátásában azon 61 millió forinton túl haladni, mely öszvegre a' pénzügyministernek hitel nyittatott, semmi esetben ne legyen szabad.

10. §. A' 2. §. c) pontja szerint azon kármentesítendő birtokosok, kik valamely állományi felügyelet és kezelés alatt álló közalapítványból kölcsönöztek, ezen kölcsönből azon öszveg, melyet az állománytól kárpótlás fejében követelhetnek, le fog huzatni.

11. §. A' kármentesítendő birtokosok vehetnek az ez országgyűlésen alkotott telepítési törvény végrehajtására nem szükséges kincstári ja-

vakat által, melyekért az államanyi adósságlevelek bármelyik vevőtől névszerinti értékükben készpénz gyanánt elfogadtatnak. Azonban a kincstári javak megvétele csak országszerte köröztetendő árverés útján, körülményekhez képest lehetőleg kis részletekben történhetik.

12. §. Sőt a mennyiben a kincstári javak, melyeknek ekkénti részleges eladása a telepítésre szánt javakról, nem különben a már telepített kertészségekre, mint szinte a bányászat és sókezelés ellátásához szükséges jószágokra ki nem terjedhet — a fentebbi célra elegendők nem lennének, a közállomány kezelése alatt levő közalapítványi javak is hasonló módon eladathatnak, 's az érettek fizetésül bejövendő statuskötelezvények szintazon természetűek, szintazon célra fordítandók és szintazon elkülönözött kezelés alatt maradandók lesznek, mint az eladandó javak voltak; 's azok összegétől az ország kincstára a közalapítványi pénztárnak az 5% kamatot folyvást és rendesen fizetni tartozandik, 's e végett a közalapítványi pénztárnak az 5. §-ban említett kötelezvényeket fog kiadni. —

13. §. Mindazon birtokosokra nézve, kik már teljesen kármentesítették, az 1848-diki pozsonyi országgyűlés IX-ik törv. cikkének 5 §-a azonnal megszűnt hatással lenni. Az illető hitelezők a kifizetendő kárpótlási összegekhez a be táblázási sorozat szerint jogot tarthatnak.

Nem hivatalos rész.

A' november 17-kén Kolozsvár-ról kivonult hadseregről.

Lehetlen volt mind azon igazságtalanságokat és méltatlan vádokat a legnagyobb lelki elkéseredés nélkül olvasni, melyekkel a fennirt sereg és némely legjobb honfiak Kolozsvárról lett kivonulásuk után majd minden hírlapjainkban illettettek. A' legnagyobb büntetést érdemlik valóban azon levelezők, kik a szerkesztőségek bizalmával anynyira visszaéltek. — Kolozsvár Szamosfalva felől megtámadtattott, a' mint b. Baldacci, akkori főhadvezér 's több törstisztek által az ütközet előtt véghezvitt vizsgálatkor kitetszett 4 zászlóalj rendes gyalogsorkatona, 1 osztály könnyű német lovasság, és a' Szamos völgyét képező két hegylancz elein mintegy 20 ezer főből álló, részint löfegyverrel, részint lándzsával ellátott oláh néptömeg által, ágyu igaz csak négy volt látható, de az tudva volt, hogy Wárdener vezérőrnagynak, kihez Urbán hadának még azon éjjel csatlakoznia kellett, ugyanannyi gyalogsága, két annyi lovassága és két ágyu ütege volt, nekünk pedig minden erőnk egy zászlóalj gyalog honvédből, egy zászlóalj tordai, enyedi és aranyosszéki vegyes nemz. őrségből, egy zászlóalj nagyobb részint lö-

fegyvereket nélkülvő szabolcs-biharmegyei nemz. őrségből, egy osztály Mátyás, egy nem egész század székely huszár és 12 ágyuból állott. Szerettem volna én látni Minorics urat, vagy akár melyik névtelen levelezőt, hogy állott volna ennyi erővel ellent, midőn még ezt is kétfelé kellett osztani, egy része a' Felekre küldetvén, az egész sereg előtt ismeretes derék Baumgarten őrnagy vezérlete alatt, kiről az Életképekben egy Kolozsvár őltalma rendezéséről szóló Mephistopheles nevű levelező azt mondja, hogy eddig becsületes ember volt, de ekkor ő is kiment a' városból. Szeretném tudni, hogy lehet Kolozsvárról a' Felekre kiszállani úgy, hogy az ember a' városból ki ne menjen? Ebből is látszik, mennyire volt azon levelező a' dolgok állásával ismeretes, valamint azok, kik az ellenségnek Szamosfalvánál nagyszerű megveretését mesélik, megfutamlását és a' városnak árulás általi feladatását állítják, mely helységnél azonban csak az ellenség csatározói verettek sötétben vissza, a' magát b. Bánffy János, akkori őrnagy és Bethlen Oliver százados vezérletők alatt igen kitüntetett 11-ik honvéd zászlóalj által; az ellenség csatározói ugyan kivonultak Szamosfalváról, de az előttünk tudva nem volt, de különben sem mertünk volna aránylag csekély erőnkkel a' már tudva levő ellenséges erőt üzni. Mily rendkívüli hibául, vétékül és árulásul tétetik ki, hogy a' csata alatt a' vezérek a' városban tanácskoztak. Ezen tanácskozás legszükségesebb volt akkor, midőn a' tartalékul hagyott 5 század főherczeg Károly Ferdinánd gyalog ezredbeli katonaság ellenség elibe kimozdulásra birható nem volt, sőt még azok reánk támadásától is méltán lehetett tartani; — mind a' mellett, hogy a' tisztek különkülön becsület-szavukat adták a' magyar ügy és kormány melletti harczolásra, ekkor minden józanon gondolkodó előtt nem lehetett egyéb teendő, mint az elvonulásról, még pedig legsürgetőbb elvonulásról tanácskozni, anynyival inkább, hogy ezen szempillantásban némely felbőszült városiak, minden embert gyanusítottak, elfogtak, b. Vay k. biztost puskalövésekkel erőltették a' sereg egyik része vezérletének átvételére, szóval a' legnagyobb zavar lön a' városban. Ekkor vonta be a' sergeket gr. Mikes lovas ezredes, ki több névtelen levelezők által árulással vádoltatik, 's kiről a' Közlöny egyik levelezője még azt is állítja, hogy a' fejér lobogót ő vitte volna Urbán eleibe, de kiről én 's minden, ki ismeri, bátran állíthatjuk, hogy első ifjusága óta a' szabadságért mindig lelkesült, a' legújabb időkben pedig a' királyhágón inneni honban az igazság, alkotmányos szabadság és magyar kormány mellett legtöbbet áldozott; a' fennirt ezredes a' városháznál letartóztatott Baldacci főhadparancsnokot, ki a' szamosújvári ütközetben legelől ment a' reá irány-

zott sűrű ágyugolyókkal szembe, 's legutolsó jött ki a' szamosujvári szorosból, a' sereg közkívánatára letartóztatása helyéből kiszabadította; miután az egész sereg Kolozsvárról kivonult. Hogy a' sereg kivonulása szükséges és a' maga helyén volt, gondolom eléggé bizonyítja az, hogy a' kivonulás után való nap 8 ezer sorkatonával és 16 ágyuval jött bé az ellenség Kolozsvár falai közé, a' mit könnyebb bebizonyítani, mint a' Minorics úr vádjait. Ez történetü leírása a' hadsereg Kolozsvárról kivonulásának, melynek sem árulás, sem gyávaság, hanem a' szükségesség volt oka, 's ennél fogva igazságszeretőkben bizva szívesen szólitom fel mind azon szerkesztősegeket, melyek lapjaiban fennebbi hadseregünk 's a' legjobb honfiaink vádoltatnak, szíveskedjenek lapjaikban ezen nyilatkozatnak is helyet adni, mely csak azért késett ennyire, mivel a' hosszabb táborozás alatt azon vádak magukban foglaló hírlapok nem juthattak kezeimhez.

Kolozsvártt januar. 3. 1849.

Bethlen Gergely m.k.
Mátyás lovag ezredbeli őrnagy.

Vegyes hírek.

Tábornok Wárdener is oly vadul kezdi magát viselni, mint a' gyilkoló 's rabló oláhokkal karonfogva sétáló Urbán. Wárdener, midőn N. Enyedről egész táborával — kivéven azon katonákat, kik azért maradtak el, hogy a' magyar táborhoz álljanak — Fejérvárra indult, a' polgárok közül Sipos Pált, Kis Károlyt, Gyarmatit 's mintegy 30 másokat, kiket az utcán elékaphattak — magukkal hurczolták, még pedig gyalog: mi végre? isten tudja. Ugy tett Wárdener, mint ez előtt több századokkal a' mongolok 's a' törökök tettek, kik, miután az országra köz szerencsétlenséget árasztottak, az életben maradt népet rablánczokra fűzve viszik szolgaságba.

N. Enyed közönsége egy bizottmányt küldött ide a' főhadi parancsnoksághoz ama szerencsétlenek kiszabadítását kérendők, 's ez a' bizottmány beszéli az irt szörnyüséget. — Megemlést érdemlő Sipos Pálnő Baricz Amalia nemes ténye, ki miután férje elhurczoltatott, egy szekereset vett föl, 's ment férje után annak fogságában résztveendő.

— Biztos tudósítások szerint győzelmes hadseregünk Beszterczét elfoglalta. Az ellenség oly sebesen kotródott mindenütt vitézeink elől, hogy bárba mindenütt nyomában voltak, nem sikerült bekeríteniök. Néhány foglyunk van. Beszterczéről a' szászok egy része kiköltözött azzal levén elámitva, hogy a' magyarok a' hová bemeenek, mindenütt rabolnak és gyilkolnak. Eddig alkalmasint Naszód is hatalmunkban van.

— G ö r g e y elhagyta Győrt, nem csata következtében, hanem hogy jobb positiót vegyen magának.

— G á l ezredes, az Aradot ostromló hadsereg fővezére Ujaradot visszafoglalta 's ez által a' várbeliekat minden közlekedéstől elzárta. A' várbeliek már lóhúst sem igen kapnak enni és így a' feladás oly valószínű, miszerint a' hirszárnnyain már meg valósult tény gyanánt kering.

— Schlickel is volt már csatánk. Hír szerint Schlick maga több társaival fogolylyá lett. Pesti lapokból azonban anynyi bizonyos, hogy két ágyuját elfoglalták.

KÜLFÖLD.

Némethon. Frankfurt. A' nemzeti gyűlés a' dec. 12-én az új alkotmány 19-ik §-a alatt a' birodalmi kormány és birod. gyűlés közmegegyezését igénylő esetek meghatározása fölött vitatkozván két nagy fontosságú jogra nézt Rödinger indítványozá: a' hadüzenés és békekötés joga a' birodalmi gyűlést illeti.... Ha a' birodalmi kormány, valamely birod. határozat elleni ellenmondását — veto-ját — ezen határozat hivatalos közlése után 14 nap alatt a' birod. gyűlésnek tudtul nem adja, ez által az törvényes érvényt nyer. Ha ellenmondást nyújt be, akkor a' határozat mind a' két házban ismételt tanácskozás és végzés alá vétetik. Ha ekkor a' határozatot a' végzésre megkivántató tagszám két harmada mind a' két házban megerősíti, akkor annak érvényességéhez a' birod. kormány megegyezése többé nem szükséges.... A' fejedelmi híres veto mellett és ellen sokan terjedelmesen szóltak, 's a' vitás folytatása más napra is kitűzetett.

Schleswig-Holstein. Itt dec. 5-én különös eset fordult elő. Egy katona szózatot készítvén a' porosz sergekhez (melyben föl hívja, álljanak az ország joga mellé, 's ne engedjék magokat a' szabadság elnyomására használtatni) ezt számos katonák aláírák. Bonin tábornok az aláírást megtiltá. Erre a' polgári egyesületek rosztalásukat jelenték, de a' tábornok erre mit sem hajtva az illető katonát haditörvényszék elé állittatá. A' sorkatonaság hangulata keseredetté lön, a' hidászok a' föl hívás mellett nyilatkoztak. A' tábornok a' hidászok lefegyverzését is parancsolá, kik a' végrehajtó tiszteknek ellenszegültek. Ezután a' württembergi zászlóalj rendeltetett ki a' lefegyverzés eszközlésére, mely lábhoz tévé fegyverét. Végre még egy pár zászlóalj rendeltetett ki, de az engedelmisséget mindegyik megtagadá.... A' katona is sok helyt érzi, hogy több mint gép, 's a' megfeszített hur ezután többször el fog pattanni.